T086 TKL 4 (26) Kinh Thích Năng Đoạn Kim Cang Bát Nhã Ba La Mật Đa Q.thượng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1513

KINH THÍCH
NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT-NHAÕ
BA-LA-MAÄT-ÑA
Boà-taùt Voâ Tröôùc vieát keä tuïng.
Boà-taùt Theá Thaân vieát lôøi bình luaän giaûi thích.
Haùn dòch: Ñôøi Ñöôøng –Tam Taïng Phaùp sö Nghóa Tònh.
QUYEÅN THÖÔÏNG

Vaên nghóa thöù lôùp cuûa Kinh naøy Khoâng trí tueä saùng, khoâng hieåu noåi Chuùng con cuùi ñaàu tröôùc giaùo phaùp Voâ bieân coâng ñöùc thaân naày ñöôïc Ñaày ñuû phöôùc ñöùc neân kính laïy Toân thôø giaùo phaùp treân ñænh ñaàu Cöûa giaùc khoù vaøo, Ngaøi ñeán ñöôïc Heát loøng giuùp ích, khaép chuùng sinh. Kinh noùi: Coù khaû naêng laøm lôïi ích toái thaéng. Ñaáy laø noùi vôùi haøng Boà-taùt ñaõ thaønh thuïc, neân coù theå phoù chuùc nhöõng ñieàu toái thaéng, ñaây laø noùi vôùi haøng Boà-taùt chöa thaønh thuïc. Vì sao ñoái vôùi caùc Boà-taùt, lôïi ích toái thaéng laïi laø nhöõng ñieàu phoù chuùc toái thaéng? Ñeå giaûi caâu hoûi naày, tuïng noùi: Lôïi ích hôn, neân bieát Cho mình vaø ngöôøi thaân Ñöôïc, chöa ñöôïc, khoâng thoaùi

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 504

Laø phoù chuùc toái thaéng. Vì coù lôïi ích cho chính baûn thaân Boà-taùt vaø cuõng coù khaû naêng laøm cho nhöõng ngöôøi thaân thuoäc cuøng loaïi vôùi Boà-taùt ñoù, cuõng ñöôïc lôïi ích neân goïi laø lôïi ích toái thaéng. Vaø giuùp cho chính thaân ngöôøi aáy, ñöôïc thaønh thuïc Phaät phaùp vaø thaâu phuïc chuùng sanh. Töùc laø baûn thaân hoï ñöôïc lôïi ích maø coøn daïy baûo, hoùa ñoä caùc ngöôøi khaùc, cuõng ñuû söùc thöïc hieän ñeå moïi vieäc ñöôïc thaønh töïu. AÁy laø laøm cho nhöõng keû thaân thuoäc coù ñöôïc lôïi ích. Neân bieát nhö theá. Coøn ñoái vôùi nhöõng ngöôøi (Boà-taùt) chöa ñöôïc nhöõng coâng ñöùc caàn coù thì laøm cho hoï khoâng thoaùi lui nhaân tu haønh, qua söï gaàn guõi göûi gaém cuûa Thieän tri thöùc. Theá neân, khoâng duøng phoù chuùc cao quí maø caên daën cho nhau. Trong ñaáy coù noùi: “Ñöôïc khoâng thoái”, laø muoán laøm cho ngöôøi aáy, ñöøng boû phaùp Ñaïi Thöøa- “Nhöõng ai chöa ñöôïc thì chaúng thoaùi lui”; töùc laø laøm cho hoï ôû trong phaùp Ñaïi thöøa caøng ñaëc bieät tieán phaùt cao hôn. Coøn nhöõng ngöôøi phaùt taâm höôùng ñeán haïnh Boà-taùt thöøa thì phaûi truï nhö theá naøo? - Ñeå giaûi ñaùp caâu hoûi naày, tuïng noùi: Nôi taâm Roäng, Toái thaéng Toät cuøng-Khoâng ñieân ñaûo YÙ vui laøm lôïi ích Thöøa naày coâng ñöùc ñuû. ÔÛ ñaây noùi roõ nghóa gì? - Laø neáu Boà-taùt thöïc hieän boán thöù yù vui laøm lôïi ích tröôùc heát laø phaùt taâm truï,

vôùi ñaày ñuû yù vui Ñaïi thöøa thì môùi goïi laø coâng ñöùc veïn toaøn. Boán yù vui laøm lôïi ích laø gì? - Ñoù laø: 1. YÙ (taâm) Roäng lôùn. 2. YÙ (taâm) Toái thaéng. 3. YÙ (taâm) Toät cuøng. 4. YÙ (taâm) Khoâng ñieân ñaûo. Kinh noùi: “Caùc höõu tình phaùt taâm höôùng ñeán Boà-taùt thöøa (phaùt thuù Boà-taùt), neân sinh taâm nhö theá”, “noùi roäng …ñeán…taát caû nhö theá”, ñaáy laø noùi YÙ vui roäng lôùn laøm lôïi ích. “Ta ñeàu laøm cho hoï ñöôïc chöùng nhaäp Nieát-baøn Voâ dö maø dieät ñoä”, ñaáy laø noùi YÙ vui toái thaéng laøm lôïi ích. “Tuy ñoä voâ löôïng chuùng sinh nhö theá…ñeán…chaúng goïi laø Boà-taùt”, ñaáy laø noùi YÙ vui toät cuøng laøm lôïi ích. YÙù naøy laø theá naøo? - Laø noùi, coù bao nhieâu chuùng sinh ñeàu giuùp hoï (xem hoï) ñoàng vôùi Boà-taùt. Khi mình ñöôïc vaéng laëng tòch dieät roài, thì mình vaø chuùng sinh

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 505

(höõu tình) khoâng khaùc chi nhau. Neáu coøn yù töôûng cho chuùng sinh coù choã khaùc vôùi mình, thì khoâng ñöôïc goïi laø Boà-taùt. Coøn nhö coi chuùng sinh, chính laø theå taùnh cuûa mình, töùc laø trieät ñeå roát raùo, cöù theá maø chaúng boû, thì goïi laø YÙ vui Toät cuøng laøm lôïi ích. Neáu Boà-taùt coøn coù töôûng veà ta, töôûng chuùng sinh, töôûng thoï giaû vaø caøng mong muoán höôùng veà caùc töôûng ñoù thì khoâng goïi laø Boà-taùt. Ñaây laø noùi YÙ vui khoâng ñieân ñaûo laøm lôïi ích. Ñaáy laø do thaáy coù thaân mình, neân sinh ra töôûng coù ta v.v.. Neáu ñaõ ñoaïn döùt heát caùc töôûng ñoù roài, thì khoâng coøn ñieân ñaûo nöõa. Sau ñaây, seõ trình baøy roõ raøng veà caùc höõu tình phaùt taâm höôùng ñeán Boà-taùt thöøa, neân tu haønh nhö theá. Kinh noùi: “Boà-taùt chaúng truï vaøo söï khi boá thí…” Cho ñeán “neân boá thí nhö theá”, trong ñaáy coù yù gì? Chæ duøng moät tieáng “Thí” maø goàm heát thaûy caû saùu phaùp Ñaùo Bæ Ngaïn (Ba-la-maät) kia vaäy? - Ñaùp: Saùu ñoä ñeàu laø Thí Taøi-Voâ uyù-Phaùp thí Theo thöù töï nhö theá Laø tu haønh khoâng truï. ÔÛ ñaây noùi saùu phaùp Ba-la-maät ñeàu goàm coù töôùng boá thí. Taùnh chaát cuûa boá thí naày laø goàm Taøi thí, Voâ uyù thí vaø Phaùp thí. 1. Taøi thí ñöùng ñaàu-töùc laø boá thí. 2. Voâ uyù thí, cuõng goïi laø Giôùi-Nhaãn. Ñoái vôùi choã khoâng thuø oaùn thì laø giôùi Ba-la-maät. Ñoái vôùi nôi coù thuø oaùn thì laø Nhaãn Ba-la-maät vì chaúng laøm cho hoï sôï, töùc laø voâ uyù thí. 3. Phaùp thí töùc laø Tinh taán-Ñònh-Tueä v.v.. Noùi phaùp cho ngöôøi queân meät moûi bieáng löôøi laø Tinh taán Ba-la-maät. Hieåu roõ taâm tình ngöôøi nghe phaùp, laø Ñònh Ba-la-maät, vaø giaûng noùi phaùp Nhö thaät laø Tueä Ba- la-maät. Chính ñaáy laø choã tu haønh cuûa baäc Ñaïi Boà-taùt, töùc laø duøng moät chöõ Thí maø bao goàm caû saùu haïnh. Kinh noùi: “Boà-taùt chaúng truï nôi söï maø boá thí” nhö theá v.v.. Trong ñoù, noùi tính khoâng truï laø gì? - Tuïng ñaùp: Khoâng truï chaáp töï thaân Baùo aân vaø quaû baùo. “Noùi khoâng truï vaøo söï”, ñaây muoán chæ roõ laø khoâng tham ñaém vaøo thaân mình: “Khoâng truï tuøy thuaän choå naøo maø boá thí”, ñaáy laø chæ roõ khoâng tham ñaém ôû söï ñeàn aân baèng lôïi döôõng vaø cung kính v.v.. Caàu aân mong lôïi cuõng coù laém söï nhieàu caùch, cho neân noùi “khoâng neân tuøy thuaän choå naøo maø boá thí”. - “Khoâng truï vaøo saéc v.v..” töùc laø chaúng tham ñaém

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 506

quaû baùo. Hoûi: Vì sao phaûi khoâng truï vaøo ñaâu khi boá thí? Tuïng ñaùp: Ñeå lìa taâm chaúng khôûi Vaø lìa caùc haïnh khaùc. ÔÛ ñaây chæ roõ, do choå nghó töï thaân, neân khoâng haønh boá thí. Vì muoán hoï lìa boû vieäc khoâng khôûi taâm boá thí, neân noùi: Chôù neân tham ñaém thaân mình, maø phaûi boá thí nhanh choùng. Do taâm mong caàu baùo aân vaø quaû baùo, neân töø boû quaû vò Chaùnh Giaùc Boà-ñeà, laø cuõng vì tham ñaém vaøo caùc vieäc khaùc maø haønh boá thí. Theá neân caàn phaûi töø boû söï mong caàu caùc vieäc khaùc maø haønh boá thí. Sau ñaây, seõ noùi vieäc haøng phuïc (laøm chuû) taâm mình, vieäc ñoù nhö theá naøo? Tuïng noùi: Thaâu phuïc caû ba thöù Vôùi töôùng, taâm döùt boû Caùc nghi hoaëc sau naày Tuøy sanh ñeàu tröø heát. Kinh noùi: "Boà-taùt neân haønh boá thí nhö theá".. cho ñeán ... "cuõng khoâng neân chaáp tröôùc vaøo caùc töôùng töôûng". Ñaây laø noùi roõ vaät ñöôïc xaû boû, ngöôøi nhaän vaø ngöôøi boá thí. Ñoái vôùi ba thöù ñoù, taâm khoâng coù yù töôûng tham ñaém. Töø ñoù, noùi veà lôïi ích cuûa vieäc boá thí. Coù ngöôøi nghi vaán: Ñaõ noùi khi boá thí phaûi lìa boû caùc töôùng; taïi sao laïi coøn noùi boá thí ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc, lôïi ích? Vì giaûi ñaùp ñieàu naøy neân noùi: "Sanh phöôùc ñöùc raát nhieàu". Hoûi: Vì sao sau khi tuyeân noùi veà tu haønh khoâng noùi roõ töôùng traïng phöôùc lôïi, maø maõi ñeán phaàn döôùi sau môùi noùi ñeán? - Ñaùp: Vì muoán laøm roõ, neáu ngöôøi khoâng chaáp vöôùng töôûng veà töôùng thì môùi coù theå thöïc haønh haïnh boá thí khoâng chaáp truï ñöôïc. Tieáp theo töø ñaây kinh noùi ñeàu laø ñeå deïp tröø laàn löôït töøng nghi hoaëc sau. Nhaân ñoù coù ñieàu nghi, hoûi: Neáu ñaõ khoâng chaáp tröôùc vaøo phaùp maø haønh boá thí, thì nhö theá naøo haønh boá thí caàu quaû vò Chaùnh giaùc toái thaéng vaäy? Ñeå ñaùp ñieàu nghi ngôø naøy, kinh noùi: "OÂng nghó sao? Coù theå laáy thaân töôùng ñeïp ñeõ ñeå nhìn thaáy Nhö Lai khoâng"? Nhö theá cho ñeán noùi roäng. Tuïng noùi: Neáu cuøng taäp hôïp taïo Dieäu töôùng chaúng thaéng töôùng Ba töôùng, luoân ñoåi khaùc Khoâng chuùng laø Nhö Lai.

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 507

Neáu cho: Nhö Lai laø do caùc nhaân duyeân nhö boá thí v.v... laønh taïo neân, ôû trong töôùng höõu vi, ñöôïc taùnh toái thaéng, thì seõ thaáy Nhö Lai coù hình töôùng toái thaéng. Nhöng neáu höôùng veà taùnh Chaân nhö Nhö Lai thì Nhö lai töùc laø khoâng coù töôùng toái thaéng naøy. Do vaäy, khoâng neân laáy töôùng vi dieäu toái thaéng maø quaùn xeùt Nhö Lai. Vì Phaùp thaân Nhö lai khoâng phaûi do Taäp (höõu vi) bieåu loä. Tieáp, kinh noùi: "Vì sao? Vì Nhö Lai noùi töôùng toái thaéng aáy ..." nghóa laø keä noùi: ba töôùng luoân dôøi ñoåi khaùc". Do ñoù "töôùng toái thaéng ñoù töùc chaúng phaûi töôùng toái thaéng". ÔÛ ñaây yù muoán noùi, theå cuûa ba töôùng laø luoân chuyeån dôøi ñoåi khaùc. "Naày Dieäu Sinh! (Tu-boà-ñeà) Nhöõng töôùng toái thaéng coù ñöôïc heát thaûy ñeàu laø giaû doái. Cho neân, phaûi duøng töôùng toái thaéng chaúng phaûi töôùng maø quaùn xeùt Nhö Lai". YÙ muoán noùi, vì töø

nhaân sinh ra caùc phaùp ñeàu laø giaû doái, neân laø khoâng coù. Ñaây noùi Nhö Lai, töùc laø Nhö lai hoaøn toaøn khoâng coù ba thöù töôùng ñoù. Vì lìa töôùng naøy, neân laáy voâ töôùng laøm töôùng. Neáu ngöôøi coù theå hieåu roõ Nhö lai khoâng coù taùnh sinh-truï-dieät- bieán dò töùc khoâng laø taùnh nhaân duyeân höõu vi taïo taùc maø thaønh thì nhö vaäy laø ñaõ hieåu roõ taùnh Nhö lai. Cho neân tuy caàu quaû Phaät maø boá thí, nhöng khoâng phaûi laø chaáp phaùp maø boá thí. Vaäy laø ñaõ tröø boû caùc ñieàu nghi. Tieáp theo, Dieäu Sinh laïi nghi vaán: Neáu thöïc haønh boá thí khoâng truï töôùng thì nhaân aáy thaät raát saâu xa. Tieáp noùi Nhö Lai laø taùnh voâ vi thì quaû ñoù laïi raát saâu xa. Nhö theá, ngöôøi ñôøi sau naøy, laøm sao tin ñöôïc? Khieán quaû baùo kia khoâng luoáng uoång? Ñeå tröø nghi naøy, Tuïng noùi: Nhaân vaø quaû raát saâu Noùi ôû thôøi aùc kia Chaúng phaûi khoâng lôïi ích Boà-taùt ba thuø thaéng. Giaû söû ôû ñôøi maït phaùp, nhöng vaãn coù Boà-taùt ñaày ñuû ba thöù Giôùi, Ñöùc vaø Tueä thuø thaéng. Do ñaây noùi "lôïi ích cuûa quaû phaùp laø khoâng heà luoáng uoång". Tuïng tieáp noùi: Do ôû Phaät tröôùc ñaây… Töøng thoï trì Giôùi hoïc Vaø gieo troàng caên laønh Goïi laø ñuû Giôùi, ñöùc. Kinh noùi: "Nhöng vò Boà-taùt ñoù khoâng phaûi chæ tu haønh, cung kính, phuïng thôø moät ñöùc Phaät; khoâng phaûi chæ gieo troàng caên laønh töø moät ñöùc Phaät". Ñaây laø chæ roõ ñôøi tröôùc, ñöôïc ôû beân Phaät, ñaõ trì giôùi, ñaõ tu haønh,

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 508

ñaõ cung kính haàu haï vaø gieo troàng caên laønh. Thöù lôùp nhö vaäy, ngöôøi ñoù seõ coù ñuû giôùi, ñuû ñöùc, tieáp ñeán laø ñuû tueä. Tuïng noùi: Ñoaïn döùt haún ngaõ töôûng Vaø vôùi caû phaùp töôûng Ñaáy goïi laø ñuû tueä Hai boán khaùc thaønh taùm. YÙ ñaây noùi laø ngaõ töôûng coù boán, phaùp töôûng cuõng coù boán neân thaønh taùm töôûng. Tuïng noùi: Theå rieâng, lieân tuïc khôûi Truï ñeán heát tuoåi thoï Laïi caàu sinh coõi khaùc Ngaõ töôûng coù boán thöù. "Ngaõ töôûng coù boán thöù": Töùc laø töôûng veà ngaõ, veà höõu tình, veà thoï giaû, veà caàu coõi khaùc. Boán thöù ñoù chaúng ñoàng nhau. Ñoái vôùi naêm uaån coù khaùc, khi hoïp laïi thì taïo neân loaøi höõu tình, roài töï phaân chia ra maø coù yù töôûng veà ngaõ, Noù lieân tuïc hoaït ñoäng taïo neân yù töôûng veà Höõu tình. (Taùt ñoûa coøn coù nghóa laø höõu tình). Cho ñeán tuoåi thoï vaãn coøn thì taïo yù töôûng veà Thoï. Khi maïng caên ñaõ döùt thì caàu chuyeån sang moät thaân höõu sau, taïo thaønh töôûng mong caàu moät coõi khaùc. Veà Phaùp töôûng thì coù boán. Tuïng noùi: Ñeàu khoâng, neân chaúng coù, Coù, neân khoâng theå noùi Nhaân ngoân thuyeát maø noùi. Phaùp töôûng coù boán thöù. Boán thöù "Phaùp töôûng" goàm: 1.Töôûng phaùp 2.Töôûng khoâng phaùp 3.Töôûng 4.Voâ töôûng. Töôûng phaùp laø töôûng coù caùc phaùp Naêng thuû-Sôû thuû. Vì caùc phaùp ñeàu khoâng coù neân töôûng phaùp khoâng sinh, töùc sinh töôûng khoâng phaùp. Phaùp chaúng phaûi coù "kia khoâng coù töï taùnh, nhöng vì tính khoâng" laø coù cho neân khoâng phaûi töôûng khoâng phaùp. Ñoù laø töôûng. Töùc phaùp "chaúng" phaûi coù "kia coù caùi taùnh "chaúng phaûi coù". Laïi vì khoâng phaûi ngoân thuyeát dieãn ñaït thaønh neân khoâng phaûi töôûng aáy. Ñoù laø voâ töôøng nhöng cuõng nhaân nôi ngoân thuyeát cho neân noùi coù,

töùc chaúng phaûi laø voâ töôûng. Nhôø vaøo löïc töôûng, neân maëc duø chaúng phaûi ngoân thuyeát ñaït, maø laïi nhôø ngoân thuyeát dieãn ñaït. Coäng chung Ngaõ töôûng-Phaùp töôûng thì coù taùm thöù chaáp

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 509

khoâng ñoàng. Do ñoaïn taùm töôûng döùt heát cho neân goïi ñoù laø ngöôøi coù ñuû Tueä. Sao yù nghóa naày, chæ noùi ñeán ngöôøi ñaày ñuû tueä maø khoâng noùi tôùi nhöõng ngöôøi ñaày ñuû giôùi haïnh, ñaày ñuû coâng ñöùc? Ñaùp: Vì muoán laøm saùng toû thaät töôûng, coù nhöõng ñieàu sai khaùc. Ñoù laø nhöõng ñieàu gì? Lôøi tuïng noùi: Do söùc tin hieåu ñoù Tin, neân sinh thaät töôûng Khoâng chaáp nhö ngoân thuyeát Ñoù laø giöõ chaùnh thuyeát. Do nghóa naày cho neân noùi: Sau khi ngöôøi aáy coù ñuû trí tueä, thì môùi noùi coù ñuû khaû naêng phaùt sinh nieàm tin, khi nghe kinh naøy. Do ngöôøi coù ñuû trí tueä thì chaúng chaáp chaët nhö ngoân thuyeát, hôn nöõa do coù trí tueä tuøy thuaän theo thaéng nghóa (Ñeä nhaát nghóa) neân giöõ laáy laøm chaùnh thuyeát, goïi ñoù laø thaät töôûng. Do lyù naøy neân sau ñoù noùi: Khoâng neân chaáp laø phaùp, cuõng khoâng neân chaáp laø chaúng phaûi phaùp, khoâng neân chaáp nhö ngoân thuyeát laø phaùp, laïi cuõng khoâng chaáp laø phi phaùp". Do trí tueä naøy tuøy thuaän thaéng nghóa, neân ñoù laø giöõ laáy ñuùng chaùnh phaùp. Töùc laø kinh noùi: Khi nghe noùi kinh naøy, coù sinh loøng tin thaät hay khoâng"? Kinh noùi: "Naày Dieäu Sinh! Nhö Lai ñeàu bieát vaø thaáy ngöôøi aáy v.v.." Ñeå laøm roõ yù nghóa gì? Tuïng noùi: Phaät roõ quaû khoâng so Do nguyeän, trí maø bieát. Nhöõng keû ñaõ ñaày ñuû giôùi aáy, neáu ñöôïc quaû baùo naøo, Phaät ñeàu bieát roõ, khoâng caàn so saùnh môùi bieát, chính do hieän löôïng cuûa Nguyeân Trí maø roõ. Neáu khoâng noùi laø thaáy, thì coù ngöôøi noùi laø so saùnh maø bieát. Neáu khoâng noùi laø bieát thì coù ngöôøi baûo Phaät ñaõ duøng nhuïc nhaõn maø thaáy. Theá neân, noùi chung laø bieát vaø thaáy. Taïi sao Theá Toân noùi lôøi nhö theá? Tuïng noùi: Vì caàu lôïi, cung kính Ngaên ngöôøi ñoù, töï noùi. Nhöõng keû coù ñaày ñuû giôùi kia, vì mong caàu lôïi döôõng vaø cung kính, maø töï khen coâng ñöùc cuûa mình, lieàn nghó: Nhö Lai ñaõ nhìn thaáy bieát Ta töø xa. Vì ñieàu naøy khoâng thích hôïp töï mình noùi. Kinh noùi: "Naày Dieäu Sinh! Caùc höõu tình kia (Boà-taùt) kia ñöôøng sinh, ñöôøng thaâu goùp voâ löôïng tuï phöôùc tuï". Ñaây coù nghóa gì? YÙ noùi laøm cho phöôùc ñöùc aáy seõ phaùt sinh, vaø chính phöôùc ñöùc ñoù seõ ñöôïc lieân tuïc huaân taäp, phaùt trieån, theâm maõi, khoâng döùt.

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 510

Noùi coù ngaõ chaáp v.v... laø yù noùi coù taùnh tuøy mieân, chöù chaúng phaûi laø chaáp hieän haønh. Kinh noùi: "Theá neân, Nhö Lai kín ñaùo noùi raèng: phaùp moân nhö chieác beø. Caùc ngöôøi coù trí tueä, ñoái vôùi phaùp coøn phaûi boû, huoáng laø phi phaùp. Trong ñoù coù maät yù gì? Tuïng noùi: Chöùng khoâng truï ôû phaùp Vì laø tuøy thuaän phaùp Cuõng nhö boû chieác beø Maät yù ñoù! Neân bieát. Nghóa laø, ñoái vôùi caùc giaùo phaùp kinh ñieån, khoâng phaûi laø nôi an truï khi ñaõ chöùng

ñaïo Taêng thöôïng (ñaïo quaû voâ thöôïng) töùc laø ñaõ chöùng thì phaûi lìa boû phaùp moân, nhö ñaõ ñeán bôø thì phaûi boû laïi chieác beø kia. Höôùng veà quaû chöùng taêng thöôïng thì phaûi tuøy thuaän phaùp, tuøy thuaän giöõ laáy, thaâu nhaän cuõng nhö chöa ñeán bôø thì phaûi nöông nhôø chieác beø. Cho neân noùi ñoù laø maät yù. Hoaëc cuõng treân moät chieác beø ñoù, maø luùc nöông, luùc boû, neân goïi ñoù laø maät yù. Coøn ñoái vôùi caùc phaùp khoâng hôïp lyù, khoâng ñuùng phaùp chöùng thì phaûi boû. Tieáp theo laïi vì dieät tröø caùc ñieàu nghi. Vì sao nhö ôû treân, vaên kinh noùi: Khoâng neân laáy töôùng thuø thaéng maø quaùn xeùt Nhö Lai? Vì Nhö Lai töø taùnh Voâ vi hieän loä ra. Neáu nhö theá taïi sao laïi noùi: Thích Ca Maâu Ni Nhö Lai ñaõ chöùng Voâ Thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà vaø coù caû vieäc tuyeân döông giaûng noùi giaùo phaùp. Neáu cöù theo lyù treân vöøa noùi, thì Ngaøi ñaâu ñaõ chöùng Chaùnh Giaùc, cuõng khoâng coù noùi phaùp. Giaûi ñaùp nghi naøy, Tuïng noùi: Theå Hoùa Phaät chaúng thaät Cuõng khoâng ngöôøi noùi phaùp. Coù ba loaïi thaân Phaät: 1. Phaùp thaân Phaät 2. Thoï duïng thaân Phaät (Baùo thaân Phaät) 3. Hoaù thaân Phaät (öùng Phaät) Noùi Phaät Thích Ca Maâu Ni, ñoù laø Hoùa thaân, thì ñuùng laø khoâng coù chöùng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng coù noùi phaùp ñoä sinh. Vaên kinh laïi noùi: Vì sao? Vì Phaät coù noùi phaùp v.v.. Laø vì muoán ngaên tröø baùc boû heát thaûy caùc vieäc thuyeát phaùp. Cho neân noùi “Theå Hoùa Phaät chaúng thaät, cuõng chaúng coù noùi phaùp”. Nhöng chaúng phaûi laø khoâng taát caû (toång). Lôøi tuïng noùi: Thuyeát phaùp chaúng hai chaáp Sôû thuyeát lìa ngoân thuyeát. Hai chaáp ñoù laø taùnh phaùp vaø taùnh phi phaùp. Ñaây yù noùi chaúng coù tai

coù theå nghe, chaúng phaûi lôøi coù theå noùi. Theá neân phaûi bieát. Ñoù laø chaúng phaûi phaùp, chaúng phaûi phi phaùp. Ñaáy laø caên cöù vaøo ñaïo lyù Chaân nhö maø noùi. “Ñoù chaúng phaûi laø phaùp”, vì phaùp ñoù thuoäc taùnh Voâ vi, “cuõng chaúng phaûi phi phaùp”, laø vì noù khoâng coù töï taùnh, neân theå laø coù vaäy. Taïi sao, chæ noùi ñeán phaùp sôû thuyeát, maø khoâng noùi ñeán ngöôøi naêng chöùng? Ñaùp: Chæ noùi caùc phaùp sôû thuyeát, thì nghóa naêng chöùng töï hieån baøy. Do chaúng phaûi khoâng giaùc ngoä maø coù ñöôïc sôû thuyeát. Kinh noùi: Caùc Thaùnh giaû ñeàu töø choã voâ vi maø hieån hieän; noùi nhö vaäy laø ñeå laøm saùng toû caùi tính nhaân cuûa phaùp. Vì caùc baäc Thaùnh nhaân ñeàu do phaùp thanh tònh Chaân nhö maø ñöôïc hieän baøy, neân noùi do Voâ vi hieän ra, roài trôû laïi noùi ñoù laø phaùp Voâ vi. Phaøm, coù nhöõng söï vieäc, khoâng theå noùi ra ñöôïc, thì laøm sao coù theå chaáp laáy; do töï taùnh cuûa noù khoâng phaûi choã vaän haønh cuûa ngoân thuyeát. Ñieàu ñoù chæ roõ, khoâng phaûi laø taùnh cuûa ngoân thuyeát. Taïi sao trong ñaáy, laïi khoâng coù nhöõng taùch bieät roõ raøng, maø chæ chung laø Thaùnh nhaân khoâng chæ noùi rieâng Phaät? –Ñaùp: Ñaây laø chæ roõ Thaùnh nhaân ñeàu töø Chaân nhö thanh tònh maø hieån baøy, laø vì cuõng coù ñöôïc moät phaàn naøo, trong toaøn phaàn thanh tònh vaø tuøy theo noù töï öùng hieän ra, neân noùi chung Thaùnh nhaân khoâng coù loãi gì. Coøn noùi phöôùc ñöùc kia coù sai

khaùc nhau, laø muoán trình baøy ñieàu gì? Ñaùp: Phaùp tuy thaät laø khoâng theå chaáp laáy taùnh vaø chaúng theå noùi, nhöng noù coù lôïi ích. Tuïng noùi: Töï thoï vì ngöôøi noùi Khoâng tích phöôùc voâ ích! Vì sao kinh noùi: “Theá Toân” Phöôùc tuï naøy töùc chaúng phaûi laø phöôùc tuï. Theá neân Nhö Lai noùi laø tuï phöôùc tuï, phöôùc tuï. Tuïng noùi: Phöôùc khoâng giöõ Boà-ñeà Hai thöù, giöõ ñöôïc caû. Noùi phöôùc ñoái vôùi Boà-ñeà, khoâng theå giöõ gìn gaùnh vaùc ñöôïc. Hai caùi ñoù, ñoái vôùi Boà-ñeà laø coù theå giöõ ñöôïc. YÙ cuûa lôøi tuïng goïi hai thöù ñoù laø gì? Hai thöù ñoù laø: Töï mình thoï trì vaø vì ngöôøi khaùc giaûng noùi. Kinh noùi: Chính töï mình thoï trì vaø noùi cho keû khaùc nghe hieåu. Chöa bieát lôøi noùi ñoù, neâu ra yù nghóa gì? So chöõ “Tuï” naøy (tieáng Phaïm goïi laø Taéc Kieán Ñaø, chöõ naày coù raát nhieàu nghóa, goàm chöùa nhoùm, ñoáng, gaùnh vaùc, chia ra nhieàu phaàn. Neáu y theo, Trung Quoác thì dòch thaønh laø Tuï, chæ coù nghóa laø chöùa nhoùm, khoái maø thoâi, khoâng coù nghóa naøo khaùc. ÔÛ ñaây taïm caên cöù vaøo hai nghóa: Ñaây laø ngöôøi xöa chöa bieát roõ tieáng Phaïm neân dòch laø tieán saâu vaøo

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 512

trôû thaønh hôi xa nghóa. Hôn nöõa phaûi bieát Tuï nghóa laø chöùa nhoùm hay gaùnh vaùc, khi giaûi thích “tieán saâu vaøo” raát khoù), coù hai nghóa: 1. Tích tuï. 2. Gaùnh vaùc, ñaûm traùch. Cuõng nhö laáy vai maø gaùnh vaät naëng. Do lyù ñoù, ôû ñaây, goïi gaùnh vaùc laø Tuï (nhoùm). Tích tuï phöôùc ñöùc neân goïi laø phöôùc tuï. Do vì khoâng theå gaùnh vaùc ñaïo Boà-ñeà, neân noùi laø khoâng phaûi Tuï. Töùc chaúng phaûi laø nghóa gaùnh vaùc maø laø nghóa tích tuï. Hai vieäc naøy, coù theå laøm nhaân cho quaû Boà-ñeà, thì phöôùc ñöùc môùi raát nhieàu ñöôïc. Hoûi: Vì sao noùi hai vieäc naøy, coù theå gìn giöõ, gaùnh vaùc quaû Boà-ñeà? Ñeå trình baøy nghóa naøy, kinh noùi: Vì sao Dieäu Sinh! Vì chö Phaät, Nhö Lai, Voâ Thöôïng Boà-ñeà, ñeàu töø Kinh naøy maø ra v.v.. Vì sao vôùi Boà-ñeà thì noùi laø xuaát (ra), maø vôùi chö Phaät, thì noùi laø sinh? Tuïng noùi: Ñöôïc caùi nhaân töï taùnh Khaùc ñaáy, goïi laø sinh. Noùi Boà-ñeà, töùc laø Phaùp thaân, ñoù laø taùnh Voâ vi, cho neân goïi laø töï taùnh. Vì theá hai vieäc naøy, ñöôïc laøm nhaân cho quaû Boà-ñeà, chöù khoâng phaûi laø sinh nhaân. Neáu so vôùi Hoùa thaân thoï duïng, thì ñoù laø sinh nhaân. Do ñích thaân coù theå gaùnh vaùc, giöõ gìn, ñaïo Boà-ñeà, neân phaùt sinh ra phöôùc ñöùc raát nhieàu. Vì muoán noùi roõ nghóa ñoù, neân kinh noùi: “Vì sao? Vì sao phaûi laø ñieàu naøy, môùi laäp neân nhaân? Tuïng noùi: Chæ laø Phaät phaùp ñoù Môùi ñöôïc phöôùc toái thaéng. Noùi: “Nhö Lai noùi laø chaúng phaûi Phaät phaùp”. ÔÛ ñaây yù noùi, phaùp giaùc ngoä chæ coù Phaät môùi chöùng ñöôïc, vì taùnh baát coäng, neân goïi laø toái thaéng (toät baäc). Ñoù chính laø tính nhaân cuûa phöôùc ñöùc toái thaéng, seõ nhaän ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu. YÙ chæ roõ ñaây laø caùi nhaân gaàn guõi, coù theå taïo neân soá phöôùc ñöùc cao caû. Ñoaïn kinh treân coù noùi: Thaùnh nhaân ñeàu khoâng phaûi do taäp (nghieäp) bieåu hieän thaønh, vì quaû vò chöùng ñöôïc cuûa caùc Thaùnh nhaân, ñeàu khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå noùi. Nhöõng haøng Thaùnh nhaân Döï Löu v.v… ñeàu luoân chaáp chaët caùi quaû vò cuûa mình. Nhö theá, thì laøm sao vieäc ñoù khoâng bieán thaønh taùnh chaáp chaëc

ñöôïc! Vaø ñoái vôùi ñoái töôïng chaáp tröôùc ñoù, maø noùi ra, thì ñoù chaúng phaûi laø taùnh khoâng theå noùi. Nhöng vì ñeå xua tan ñieàu nghi naøy, neân phaùt sinh ôû ñoaïn vaên sau. Töùc laø laøm saùng toû, lyù khoâng chaáp vaøo quaû vò mình chöùng vaø phaùp giöõ laáy maø kheùo thaønh töïu. Tuïng noùi:

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 513

Khoâng chaáp quaû vò mình Chaúng theå chaáp vaø noùi. Do thuoäc taùnh Voâ vi maø hieån hieän, neân ñoái vôùi saùu caûnh giôùi, khoâng coù moät chuùt phaùp naøo, coù theå ñöôïc. Ñaõ khoâng coù phaùp coù theå döï ñeå goïi laø Döï löu, cho ñeán baäc A-la-haùn, cuõng khoâng coù moät phaùp. Theo lyù ñeàu ñoàng vôùi caùi theå cuûa phaùp Voâ vi naøy, thì khoâng theå chaáp laø baäc Thaùnh nhaân naøy; ñoái vôùi quaû vò cuûa mình khoâng chaáp, cuõng khoâng noùi. Neáu baäc Thaùnh nhaân naøo nghó: "Ta ñaõ ñöôïc chöùng quaû", töùc laø ngöôøi aáy coøn chaáp ngaõ v.v... YÙ noùi, ñaây coøn caùc hoaëc, tuøy mieân, chöù khoâng phaûi hieän haønh. Do chöa chöùng quaû, neân khi quaùn töôûng, thì coøn chaáp ngaõ vaø cho laø ta ñaõ chöùng. Nhö vaäy, yù gì Dieäu sinh töï cho mình ñöôïc quaû A-la-haùn? Laøm cho moät phaàn höõu tình bieát, mình ñaõ ñöôïc chöùng quaû. Roài laïi töï noùi laø ta ñaõ truï ñöôïc vaøo quaû vò Voâ traùnh? Vì muoán chæ roõ chính mình, cuøng vôùi phöôùc ñöùc ñi ñoâi öùng hôïp nhau; laø muoán cho ngöôøi khaùc sinh loøng cung kính vaø tin töôûng. Vì yù saâu xa gì maø baûo: Tröôûng laõo Dieäu Sinh khoâng truï vaøo ñaâu (voâ sôû truï), maø noùi laø ta ñaõ truï ñöôïc Voâ traùnh. Ñöôïc truï Voâ traùnh. Tuïng noùi: Giaûi thoaùt khoûi hai chöôùng Noùi Dieäu Sinh Voâ traùnh. Hai thöù chöôùng ñoù laø: 1. Phieàn naõo chöôùng 2. Ñònh chöôùng. ÔÛ ñaây ñaõ thoaùt khoûi, khoâng coøn truï vaøo hai chöôùng aáy nöõa, ñoù laø lôøi nhaéc laïi. Hai laàn noùi Voâ traùnh, töùc laø khoâng coù söï tranh daønh. Nhaân ñaây coù ñieàu nghi: Thuôû xöa, khi Theá Toân ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng, coù phaùp naøo coù theå chaáp laáy chaêng? Ngaøi cuõng vì ngöôøi khaùc maø noùi caùc yeáu phaùp? Vaäy thì taïi sao laïi noùi laø ñaõ ñöôïc chöùng maø khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå noùi. Ñeå traû lôøi thaéc maéc ñoù, neân môùi noùi: Thaät ra khoâng coù phaùp naøo maø Nhö Lai giöõ laáy caû. Ñaây coù yù gì? Tuïng noùi: ÔÛ choã Phaät Nhieân Ñaêng Noùi khoâng giöõ phaùp chöùng. Ñaây laø noùi ñöùc Theá Toân khi ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng, cuõng chaúng heà coù lôøi naøo noùi veà chöùng phaùp caû. Tuïng noùi: Do ñaáy phaùp chöùng thaønh Chaúng sôû thuû-sôû thuyeát. Neáu noùi caùc Thaùnh nhaân ñeàu do phaùp Voâ vi hieän baøy ra, thì phaùp ñoù chaúng phaûi laø sôû thuû, cuõng chaúng phaûi laø sôû thuyeát thì sao caùc Boà-taùt nhaän laáy trang nghieâm coõi nöôùc Phaät? Vaû laïi thaân thoï duïng nhö vaäy,

SOÁ 1513 - THÍCH NAÊNG ÑOAÏN KIM CANG BAÙT NHAÕ BA-LA-MAÄT-ÑA Quyeån Thöôïngï 514

laøm sao laïi töï cho mình laø Phaùp Vöông, chuùng sinh ñoái vôùi Ngaøi cho laø Phaùp Vöông? Vì ñeå deïp boû nghi naøy neân môùi coù yù trong vaên tieáp sau. Tuïng noùi: Trí löu taùnh Duy thöùc Coõi nöôùc chaúng sôû chaáp. Do khoâng thaät coù coõi

Phaät ñeå mình trang nghieâm vaø chaáp laáy, töø tröôøng hôp töø Tònh Trí cuûa chö Phaät soi chieáu hieän ra trong thöùc. Ñaây töùc chaúng theå coù choã ñeå chaáp laáy. Neáu baûo raèng thaät coù hình töôùng vaät chaát, laø taùnh coù theå nhaän laáy, ta seõ thaønh töïu ñöôïc coõi nöôùc trang nghieâm, thì ñoù laø noùi doái. Nhö Lai noùi, ñoù chaúng phaûi laø trang nghieâm. Do ñaáy maø noùi laø coõi nöôùc trang nghieâm hôn caû. Ñieàu naày coù nghóa gì? Tuïng noùi: Khoâng hình töôùng neân hôn Chaúng nghieâm thuaän trang nghieâm. Noùi trang nghieâm, coù hai nghóa: 1.Hình töôùng. 2.Thaéng töôùng. “Toái thaéng naøy” laø Ñeä nhaát nghóa. Ñaây laø do khoâng coù hình chaát; cho neân trang nghieâm coõi Phaät, chaúng phaûi laø trang nghieâm. Vì ñoù chaúng phaûi laø trang nghieâm chaân thaät, neân noùi ñoù laø toái thaéng. Vì taäp hoïp caùc phaùp thuø thaéng ñoù neân goïi laø toái thaéng. Neáu chaáp coù coõi Phaät, coù hình töôùng ñeïp ñeõ, trang nghieâm, vaø cho laø ta seõ thaønh töïu noù… töùc laø ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa saéc v.v.. taâm ñaõ vöôùng maéc. Ñeå vì ngaên ngöøa caùi thaáy ñoù, neân môùi coù töø ngöõ “chaúng truï”. Hoûi: Vì sao Baùo thaân thoï duïng Phaät laïi töï cho mình laø Phaùp vöông, ngöôøi cuõng baûo theá? Ñeå giaûi ñaùp caâu hoûi khoù naøy, neân laáy thaân thoï duïng maø duï ñoàng vôùi nuùi Dieäu Cao. Lôøi vaên ñoù, muoán noùi roõ nghóa gì? Tuïng noùi: Ví nhö nuùi Dieäu Cao Khoâng chaáp thaân thoï duïng Nhö nuùi chuùa Dieäu Cao, ñöôïc coi laø to lôùn, ñeïp nhaát trong caùc nuùi, neân goïi laø Dieäu Cao, nhöng chaúng töï chaáp cho mình laø nuùi Chuùa, vì nuùi khoâng coù tính phaân bieät. Baùo thaân thoï duïng Phaät cuõng nhö theá, vì ñaày ñuû taùnh chaát cuûa Phaùp Vöông, do coù ñöôïc tính chaát toân quí hôn heát, neân goïi laø Ñaïi thaéng; nhöng khoâng töï chaáp laáy taùnh Phaùp Vöông cuûa mình, khoâng coù phaân bieät ta laø Phaùp Vöông. Nhö theá naøo, môùi ñöôïc goïi laø khoâng phaân bieät? Ñeå chæ roõ yù nghó ñoù, neân vaên kinh noùi: “Nhö Lai noùi laø chaúng phaûi thaân, do ñoù chaúng phaûi coù, môùi noùi laø coù thaân”. Ñieàu naày coù yù gì? Tuïng noùi:

Chaúng phaûi taùnh höõu laäu Cuõng khoâng do nhaân taïo. Nhöng Baùo thaân thoï duïng, chaúng phaûi laø taùnh höõu laäu, do ñoù chaúng phaûi laø coù thaân, môùi noùi laø coù thaân. Noù do töï theå trong saùng tinh khieát, thuaàn tònh, maø coù cuõng khoâng phaûi do nhaân taïo ra, thaân naày khoâng phaûi laø nhôø caùc nhaân duyeân khaùc sanh ra. Taïi sao tröôùc ñaây, khi hieån baøy taùnh chaát phöôùc ñöùc, ñaõ noùi ñeán thí duï ñoù. Nay sao laïi coøn noùi? Tuïng noùi: Hieån baøy nhieàu sai khaùc Vaø deã thaønh thuø thaéng Phöôùc tröôùc sau khaùc nhau Laïi caàn theâm thí duï. Tröôùc ñaõ ví duï ba ngaøn theá giôùi laø ñeå chæ roõ phöôùc ñöùc raát nhieàu. Nay noùi voâ soá ba ngaøn, laø ñeå chæ soá ñoù caøng roäng lôùn. Vì sao tröôùc ñaây chaúng noùi thí duï naøy? Vì keû thoï nhaän söï giaùo hoùa, nghe phaùp öa thích coù khaùc nhau, neân coù yù noùi tröôùc ít, sau nhieàu daàn. Phöôùc tröôùc coù nhieàu sai khaùc, neân khoâng noùi ñeán nhaân thaønh laäp. Vì phöôùc ñöùc ñoái vôùi ñaïo Boà-ñeà, khoâng coù yù söû duïng ñeå gaùnh vaùc giöõ gìn. Nay muoán noùi roõ töôùng nhaân maø noù coù theå laäp neân, do vaäy phaûi laáy ví duï rieâng ñeå tuøy vieäc maø noùi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.